

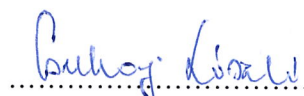
ELŐTERJESZTÉS

**Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat
Településüzemeltetési, Környezetvédelmi és Közbiztonsági Bizottság
2023. március 27-ei rendes ülésére**

Tárgy: Közterületen álló fás szárú növények kivágásával kapcsolatos tulajdonosi hozzájárulás

- 1)** Ügyiratszám: XVII/663/2023.
Tárgya: Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat tulajdonában lévő, a Budapest II. kerület 53220 hrsz.-ú Rend utca elnevezésű közterületen található 2 db fás szárú növény kivágása

Készítette:

Csuhaj László
Környezetvédelmi ügyintéző

Megjegyzés: A napirend tárgyalása zárt ülést nem igényel

Tisztelt Településüzemeltetési, Környezetvédelmi és Közbiztonsági Bizottság!

A Tisztelt Bizottság a Budapest Főváros II. kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének a Képviselő-testület által kialakított bizottságok hatásköréről, a bizottságok és tanácsnokok feladatköréről szóló **24/2019. (XI. 18.) önkormányzati rendelet 5. melléklete 1.10. pont** értelmében a Településüzemeltetési, Környezetvédelmi és Közbiztonsági Bizottság dönt az önkormányzati tulajdonban lévő közterületen álló fás szárú növény kivágásával kapcsolatos tulajdonosi hozzájárulásról.

Fentiek alapján kérem a Tisztelt Bizottságot, az alábbi ügyben hozza meg határozatát.

A napirend tárgyában a határozat meghozatalához egyszerű szótöbbség szükséges!

1.) Ügyiratszám: XVII/663/2023.

Tárgya: Tulajdonosi hozzájárulás a Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat tulajdonában lévő, a Budapest II. kerület 53220 hrsz.-ú Rend utca elnevezésű közterületen található 2 db fás szárú növény kivágásához.

A Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat tulajdonában áll az ingatlan-nyilvántartás szerinti 53220 helyrajzi számú közterületi ingatlan, amely természetben Budapest II. kerület Rend utca.

A *GalGoldstein Properties Kft.* (Cg.01-09-403282, székhely: 1028 Budapest, Kővári út 18/A földszint 1a ajtó, vezető tisztségviselő: Goldstein Tibor ügyvezető, továbbiakban: *Kérelmező*) 2023. február 24-én elektronikus formában közterületi fakivágási engedély kérelmet nyújtott be Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzathoz.

A *Kérelmező* Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat tulajdonában álló 53220 hrsz.-ú Rend utca elnevezésű közterületi ingatlanon 2 db fás szárú növény (*Prunus padus* – zselnicemeggy, törzsátmérő: 11 cm; *Prunus domestica* – házi szilva, 36 cm) kivágására kér engedélyt.

A kivágás indoka: mindkét fáról favizsgálati szakvélemény és kezelési javaslat készült. A zselnicemeggy magról kelt példány, korábban belenőtt a légvezetékbe, ezért visszacsönkolták. A kedvezőtlen termőhelyi adottságokból adódóan (a vezeték miatt rendszeres visszavágás) kivágása elkerülhetetlen, az adott élőhelyen hosszabb távon nem életképes. A házi szilva is a légvezeték alatt található, ezt is korábban csönkolták. A fán ejtett sebzések utat nyitottak a fertőzéseknek, a koronában szilva-tapló termőtestek jelentek meg. A rendszeres időközönkénti visszavágás a fa állapotromlását, legyengülését eredményezte. Az előrehaladott állapotromlásból és gombafertőzésből adódóan felmerül az ágletörés kockázata. Baleset- és vagyonvédelmi szempontból kivágása indokolt, elkerülhetetlen.

Budapest II. kerületi Önkormányzat Műszaki Osztályával, mint a kerület területén található közterületi fasorok fenntartójával, a fákkal kapcsolatos egyeztetés során megállapításra került, hogy a fapótlás helyben történő ültetéssel nem lehetséges a közterület adottsága miatt. A kivágandó fák árokparton vannak, légkábel alatt, továbbá a Rend utca 10. szám alatti magáningatlanon építési tevékenység tervezett. Az egyeztetés során az is megállapításra került, hogy leromlott egészségi állapotú, kivágandó fák darabszám szerint pótlandók.

A) Határozati javaslat:

Településüzemeltetési, Környezetvédelmi és Közbiztonsági Bizottság a Budapest Főváros II. kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének a Képviselő-testület által kialakított bizottságok hatásköréről, a bizottságok és tanácsnokok feladatköréről szóló 24/2019. (XI.18.) önkormányzati rendelet 5. melléklete 1.10. pont. pontban átruházott hatáskörében eljárva úgy dönt, hogy a **Budapest II. kerület Rend utca megnevezésű 53220 helyrajzi számú közterületen a 10. szám előtt álló 2 darab fás szárú növény (sorszámuk a kérelem alapján: 2., *Prunus padus* – zselnicemeggy, törzsátmérő: 11 cm; 3., *Prunus domestica* – házi szilva, 36 cm) kivágásához a tulajdonosi hozzájárulást – az alábbi kikötéssel – megadja:**

1. A *Kérelmezőnek* a fakivágási engedély kérelemben kivágandónak jelölt fás szárú növényt 2 db előnevelt I. osztályú lombhullató díszfával (2x iskolázott, 18/20-as törzskörméretű, földlabdás kertészeti anyag) kell pótolnia. A pótlási kötelezettség az alábbiak szerint alakul:
2. A 2 db 18/20-as méretű (6 cm törzsátmérő) díszfa helyben történő telepítése nem lehetséges, ezért a *Kérelmezőnek* a 2 db díszfa pénzben történő megváltása előírt, amelynek költsége 2 x 50.000,- Ft, azaz 100.000,- Ft.
3. A pénzbeli megváltás összegét a döntés véglegessé válását követő 30 napon belül Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat 12001008-00201761-01500005 számú bankszámlájára történő – XVII/663/2023. ügyiratszámra való hivatkozással – átutalással kell megfizetni az *Önkormányzat Környezetvédelmi Alapjába*.
4. A fakivágás megtörténtét öt napon belül írásban be kell jelenteni az engedélyező hatósághoz.
5. A fás szárú növények kivágását követően a *Kérelmező* köteles a kivágott fa csontját eltávolítani és a helyszínt rendezni, a keletkezett zöldhulladékot összegyűjteni, elszállítani.
6. Jelen tulajdonosi hozzájárulás csak az engedélyező szervek, hatóságok előírásainak maradéktalan betartásával a kiadás napjától számított 1 évig érvényes.

A Bizottság a Polgármester és a Jegyző útján felkéri Pogány Norbert urat, a Környezetvédelmi Osztály vezetőjét, hogy az ügyben a szükséges intézkedéseket tegye meg.

Felelős: Pogány Norbert, Környezetvédelmi Osztályvezető
Határidő: 2023. április 17.

B) Határozati javaslat:

Településüzemeltetési, Környezetvédelmi és Közbiztonsági Bizottság a Budapest Főváros II. kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének a Képviselő-testület által kialakított bizottságok hatásköréről, a bizottságok és tanácsnokok feladatköréről szóló 24/2019. (XI.18.) önkormányzati rendelet 5. melléklete 1.10. pont. pontban átruházott hatáskörében eljárva úgy dönt, hogy **a Budapest II. kerület Rend utca megnevezésű 53220 helyrajzi számú közterületen a 10. szám előtt álló 2 darab fás szárú növény (sorszámuk a kérelem alapján: 2., *Prunus padus* – zselnicemeggy, törzsátmérő: 11 cm; 3., *Prunus domestica* – házi szilva, 36 cm) kivágásához a tulajdonosi hozzájárulást nem adja meg.**

A Bizottság a Polgármester és a Jegyző útján felkéri Pogány Norbert urat, a Környezetvédelmi Osztály vezetőjét, hogy az ügyben a szükséges intézkedéseket tegye meg.

Felelős: Pogány Norbert, Környezetvédelmi Osztályvezető

Határidő: 2023. április 17.

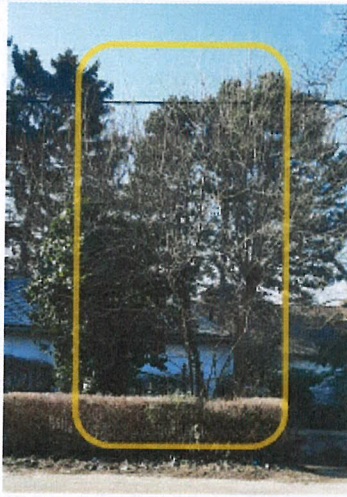
Budapest, 2023. március 14.

Tisztelettel:

Dr. Szalai Tibor
Jegyző nevében

Pogány Norbert
Osztályvezető

Huszkó Dorottya Okl. tájépítész mérnök Oklevél száma: TÁJK/M-11/2020 Minősített favizsgáló Tanúsítvány száma: FV-22/008 Kapcsolat tel: 06-70-675-6049 fakivagas.info@gmail.com		Favizsgálati adatlap: állapotfelmérés és kezelési javaslat	
Hrsz.: 53220		Felmérés helye: 1028 Bp., Rend u. 10. - közterület	
		Felmérés ideje: 2023. február 01.	
		Latin név: Prunus padus	
		Magyar név: zselnicemeggy	
		Sorszám: 10.	Egyedi jelölés: -
		Fa magasság (m): 6	Törzs átmérő (cm): 11
		Törzs magasság (m): 0,5	Korona átmérő: 2,5
		Korona alsó magassága: 3	Törzs kerület (cm): 34
Vizsgált fa teljes alakos fotója		Vizsgált fa jellemzése	
		Fahely jellemzői: Fahely védelem: nincs fahely védelem Térállás: sorfa, Fahely jellege: zóldsáv, rézsűs vízelvezető árok, alacsony tőtávolság, Közművek: légvezeték, Kiemelt kockázat: közlekedés, parkolás	
		Gyökér, gyökérnyak:	
		GYÖKERZET: Talajszint változása: lechordásban	
		Gyökérzet, gyökérnyak Radó féle osztályzata: 2	
		Erős felszíni károsodás, jelentősen kedvezőtlen termőhely	
		Törzs, koronaalap:	
		TORZS: Rendellenesség: ferde, kúszónövény	
		Törzs, koronaalap Radó féle osztályzata: 4	
		Kismértékű károsodás	
		Korona:	
		KORONA: Sérülés: korhadás, Metszési hibák: csonkolt, Rendellenesség: külpontos, vízajtások, kúszónövény	
Fa becsült értéke:		Korona Radó féle osztályzata: 2	
0 Ft		50% feletti, erős koronakárosodás	
Kezelési javaslat		Életképesség Radó féle osztályzata: 1	
A fa jó állapotú		Sürgősen lecsérélendő a fa állapota vagy a károkozás veszélye miatt	
A fa kezelése javasolt		Apoltság Radó féle osztályzata: 2	
Veszélyes, kezelés szükséges		A fa jelentős mértékű ápolásihiányt mutat	
A fa kivágandó			
Megjegyzés		A fa általános állapot mutatója: 0%	
A fa magról kelt példány, rézsűs kialakítású vízelvezető árok telején, lechordásban áll. Koronája korábban már belenőtt a légvezetékbe, emiatt visszacsönkolták.		Kockázatarányos megtarthatósági mutató 0%	
A kedvezőtlen termőhelyi adottságok miatt a fa már nem tud fajra jellemző koronát kialakítani, megtartás esetén koronáját rendszeresen vissza kéne vágni, csonkolni.		A fa statikája, függőlegestől való kitérés iránya	
		Kitérés iránya: D	Mértéke: Jelentős mértékű a kitérés
		Súlyponteltolódás mértéke: -	
		Kezelési javaslat ismertetése, indoklása	
		A kedvezőtlen termőhelyi adottságából adódóan a fa kivágása javasolt, az adott élőhelyen hosszabb távon nem életképes, továbbá elhelyezkedéséből adódóan veszélyezteteti a légvezetékét.	

Huszkó Dorottya Okl. tájépítész mérnök Oklevél száma: TÁJK/M-11/2020 Minősített favizsgáló Tanúsítvány száma: FV-22/008 Kapcsolat tel: 06-70-675-6049 fakivagas.info@gmail.com		Favizsgálati adatlap: állapotfelmérés és kezelési javaslat			
		Hrsz.: 53220	Felmérés helye: 1028 Bp., Rend u. 10. - közterület		
		Felmérés ideje: 2023. február 01.			
		Latin név: Prunus padus			
		Magyar név: zselnicemeggy			
		Sorszám: 10.	Egyedi jelölés:	-	
		Fa magasság (m): 6	Törzs átmérő (cm):	11	
		Törzs magasság (m): 0,5	Korona átmérő:	2,5	
		Korona alsó magassága: 3	Törzs kerület (cm):	34	
Fa védettsége: Kertes beépítésű, alacsony laksűrűségű területen álló fa					
	Oszt.	Együtth.			
Fa elhelyezkedése:	2	0,9	Fasor		
A fa környezete:	2	0,85	Terhelt 2-5 épített elem		
Előhely minősége:	2	0,85	Rossz		
Veszélyeztetettség:	1	0,8	Egyértelműen veszélyeztetet nagyon forgalmas hely, fenyegetett objektum		
Fotók					
					

Huszkó Dorottya Okl. tájépítész mérnök Oklevél száma: TÁJK/M-11/2020 Minősített favizsgáló Tanúsítvány száma: FV-22/008 Kapcsolat tel: 06-70-675-6049 fakivagas.info@gmail.com		Favizsgálati adatlap: állapotfelmérés és kezelési javaslat	
Hrsz.: 53220		Felmérés helye: 1028 Bp., Rend u. 10. - közterület	
		Felmérés ideje: 2023. február 01.	
		Latin név: Prunus domestica	
		Magyar név: házi szilva	
		Sorszám: 10.	Egyedi jelölés: -
		Fa magasság (m): 7	Törzs átmérő (cm): 36
		Törzs magasság (m): 1,6	Korona átmérő: 5,5
		Korona alsó magassága: 2,5	Törzs kerület (cm): 113
Vizsgált fa teljes alakos fotója		Vizsgált fa jellemzése	
		Fahely jellemzői: Fahely védelem: nincs fahely védelem Térállás: sorfa, Fahely jellege: zöldsáv, rézsús vízelvezető árok, Közművek: légvezeték, Kiemelt kockázat: közlekedés, parkolás	
		Gyökér, gyökérnyak:	
		Gyökérzet, gyökérnyak Radó féle osztályzata: 3 Kisebb károsodás, csekély hibákkal rendelkező termőhely	
		Törzs, koronaalap:	
		TORZS: Sérülés: hancssérülés, Rendellenesség: kúszónövény, KORONAALAP: Rendellenesség: terhelt	
		Törzs, koronaalap Radó féle osztályzata: 3 Néhány felszíni seb, korhadás	
		Korona:	
		KORONA: Sérülés: száraz ágak, korhadás, Metszési hibák: csonkolt, Rendellenesség: külpontos, vízajtások, gomba termőtest, kúszónövény	
Fa becsült értéke:		Korona Radó féle osztályzata: 2	
36 000 Ft		50% feletti, erős koronakárosodás	
Kezelési javaslat		Életképesség Radó féle osztályzata: 2	
A fa jó állapotú		Egy évtizeden belül lecserélendő	
A fa kezelése javasolt			
Veszélyes, kezelés szükséges		Apoltság Radó féle osztályzata: 2	
A fa kivágandó		A fa jelentős mértékű ápoláshiányt mutat	
Megjegyzés		A fa általános állapot mutatója: 40%	
A szilva felett légvezeték húzódik, a koronáját emiatt korábban visszacsönkolták. Feltételezhetően a sebzések utat nyitottak a fertőzéseknek, a koronában szilvapló (Phellinus pomaceus) termőtestek jelentek meg.		Kockázatarányos megtarthatósági mutató 21%	
A fa fertőzött, gyengül, megtartás esetén a légvezeték elhelyezkedése miatt a koronát rendszeren vissza kell vágni, mely jelen esetben fokozhatja az állapotromlást.		A fa statikája, függőlegestől való kitérés iránya	
		Kitérés iránya: DNY	Mértéke: Kismértékű a kitérés
		Súlyponteltolódás mértéke: -	
		Kezelési javaslat ismertetése, indoklása	
		Az előrehaladott állapotromlásból, gombafertőzés kiterjedtségéből adódóan felmerül az ágtörés kockázata. A felmerülő vagyonivédelmi-, biztonsági kockázat, valamint a kedvezőtlen termőhelyi adottságok (légvezeték) miatt a fa kivágása és cseréje javasolt.	

Huszkó Dorottya

Okl. tájépítész mérnök

Oklevél száma: TÁJK/M-11/2020

Minősített favizsgáló

Tanúsítvány száma: FV-22/008

Kapcsolat

tel: 06-70-675-6049

fakivagas.info@gmail.com

Favizsgálati adatlap: állapotfelmérés és kezelési javaslat

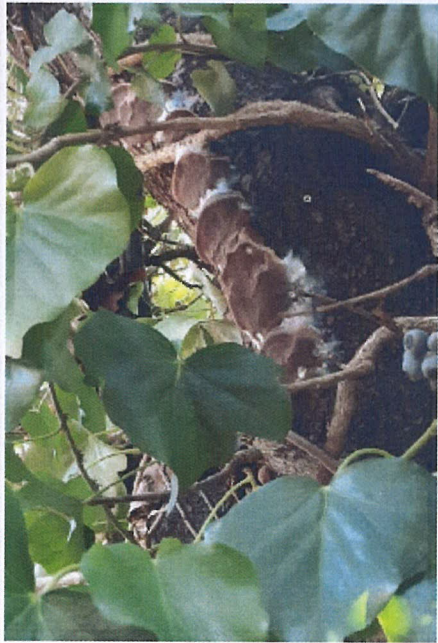
Hrsz.:	53220	Felmérés helye:	1028 Bp., Rend u. 10. - közterület
		Felmérés ideje:	2023. február 01.
		Latin név:	Prunus domestica
		Magyar név:	házi szilva
Sorszám:	10.	Egyedi jelölés:	-
Fa magasság (m):	7	Törzs átmérő (cm):	36
Törzs magasság (m):	1,6	Korona átmérő:	5,5
Korona alsó magassága:	2,5	Törzs kerület (cm):	113

GYÖRFFY
TREE EXPERT
COMPANY

Fa védettsége: Kertes beépítésű, alacsony laksűrűségű területen álló fa

	Oszt.	Együtth.	
Fa elhelyezkedése:	2	0,9	Fasor
A fa környezete:	2	0,85	Terhelt 2-5 épített elem
Előhely minősége:	2	0,85	Rossz
Veszélyeztetettség:	1	0,8	Egyértelműen veszélyeztetett nagyon forgalmas hely, fenyegetett objektum

Fotók

Huszkó Dorottya Okl. tájépítész mérnök Oklevél száma: TÁJK/M-11/2020 Minősített favizsgáló Tanúsítvány száma: FV-22/008 Kapcsolat tel: 06-70-675-6049 fakivagas.info@gmail.com		Favizsgálati adatlap: állapotfelmérés és kezelési javaslat	
Hrsz.: 53220		Felmérés helye: 1028 Bp., Rend u. 10. - közterület	
		Felmérés ideje: 2023. február 01.	
		Latin név: Prunus domestica	
		Magyar név: házi szilva	
Sorszám: 10.		Egyedi jelölés: -	
Fa magasság (m): 7		Törzs átmérő (cm): 36	
Törzs magasság (m): 1,6		Korona átmérő: 5,5	
Korona alsó magassága: 2,5		Törzs kerület (cm): 113	
Fa védettsége: Kertés beépítésű, alacsony laksűrűségű területen álló fa			
	Oszt.	Együtth.	
Fa elhelyezkedése:	2	0,9	Fasor
A fa környezete:	2	0,85	Terhelt 2-5 épített elem
Előhely minősége:	2	0,85	Rossz
Veszélyeztetettség:	1	0,8	Egyértelműen veszélyeztetet nagyon forgalmas hely, fenyegetett objektum
Fotók			
			

Budapest, Rend utca 10.

Favizsgálati szakvélemény, kezelési javaslat

Szakvélemény készítője:

**Huszkó Dorottya, okl. tájépítész mérnök,
minősített favizsgáló**

fakivagas.info@gmail.com

+36-70-675-6049

Budapest, 2023. február

Szakvélemény tartalma:

1. Fafelmérési jegyzőkönyv
 - 1.1. Fa állapotértékelése, általános állapot mutató
 - 1.2. A fa környezeti adatai
 - 1.3. Kockázatarányos megtarthatósági mutató
 - 1.4. A fa statikája
 - 1.5. Faértékszámítás
 - 1.6. Műszeres törésvizsgálat akusztikus tomográffal
 - 1.7. Kezelési javaslatok, leggyakoribb beavatkozások
 - 1.8. Helyszín bemutatása
 - 1.9. Felvételezett fák leírása, javaslat
2. Favizsgálati adatlapok

Engedélyek

Az engedélyek beszerzése minden esetben a megrendelő feladata, kivéve, ha erről külön megbízást kötünk.

Favizsgálati adatlapok

A favizsgálati adatlapok egyesével, pdf formátumban kerülnek csatolásra, a szakvélemény kizárólagos részét képezik, emellett műszeres törésvizsgálat esetén tartalmazzák a vizsgálat eredményének értékeit.

Dátum: 2023. február 10.

Okl. Tájépítész mérnök
Okl. száma: TÁJK/M-11/2020
Minősített favizsgáló
Tanúsítvány száma: FV-22/008

1. Fafelmérési jegyzőkönyv

A vizuális vizsgálat során szemrevételeztem a fa környezetét, a gyökérzet-, gyökérnyaki rész-, a törzs-, a koronaalap- és a korona állapotát. A vizsgálat során a fák életfeltételeinek biztosítása, és a környezet biztonságossága a két kiemelt szempont. A szempontokat további tényezőkre bontva vizsgáltam meg, melyekre a kezelési javaslatokat megalapoztam.

A vizsgálatot és kiértékelést a Magyar Faápolók Egyesülete által 2017-ben kiadott „Útmutató a vizuális és műszeres favizsgálatok elvégzéséhez és dokumentálásához” – Szaller, 2017 – és az „Útmutató a fák nyilvántartásához és egyedi értékük kiszámításához” – Szaller 2013 – alapján készült.

1.1. Fa állapotértékelése

Az állapotfelméréskor a számértékeket szöveges állapotmeghatározások alapján adtam.

1.1.1. A gyökérzet és gyökérnyak állapota

A gyökérzet feltárás nélküli vizsgálata meghatározó vizsgálati szempont. A talajban futó gyökérzet állapotára első sorban a környezet, talajfelszín szemrevételezésével, a fa körüli beavatkozások feltárásával, gyökérnyak alakjának, sérüléseinek, elváltozásainak leírásával következtethetünk. A gyökérzet és a gyökérnyak vizsgálata együttesen adja meg a gyökérzet állapotértékét (Szaller, 2017).

A GYÖKÉRZET ÁLLAPOTA	
ÉRTÉKELÉS	OSZTÁLYZAT
Láthatóan fejlett gyökérzet, optimális termőhelyen, ép gyökérnyak	5
A gyökérzet fejlődése kismértékben gátolt, elfogadható	4
A gyökérzeten és/vagy a gyökérnyakon látható kisebb károsodások (sebek és korródások)	3
Gyökérzeten és/vagy a gyökérnyakon látható erős felszíni károsodás, illetve kedvezőtlen termőhely.	2
A gyökérzet erős, legalább 50 %-os károsodása, vagy nagyon rossz feltételekkel rendelkező termőhely.	1
Elhalt gyökérzet, üres fahely	0

1.1.2. A törzs állapota

A törzs állapotának változása erősen hat a fa egészének egészségi állapotára. A farész korhadása esetén a fa statikai állapota romlik, a szállítószövetek károsodása esetén a tápanyag forgalom korlátozódik. A törzs vizsgálatakor figyelembe kell venni a gyökérnyak és a koronaalap állapotát is, mert mindkét rész állapota kihat a törzsre is. Odvas törzs esetén az oldalán nyitott odúval rendelkező fa statikailag gyengébb, mint egy előrehaladott szerkezetromlást tartalmazó zárt csőfal (Szaller, 2017).

A TÖRZS ÁLLAPOTA	
ÉRTÉKELÉS	OSZTÁLYZAT
A törzs nem károsult	5
Kisméretű károsodás (néhány felszíni seb)	4
A törzs egyértelmű károsodása (néhány felszíni seb és korhadási helyek)	3
A törzs erős károsodása (több nagyfelületű seb, mély bekorhadások)	2
A törzs előrehaladottan károsult, elhalt, korhadt (a törzs oly mértékben károsult, hogy statikai vagy tápanyagellátási funkcióját nem képes ellátni)	1
Üres fahely	0

1.1.3. A korona állapota

A korona értékelése, a lombzat vizsgálata a talajfelszínről történik. A korona ágrendszere a leginkább kitett az időjárásnak, az ágak egyenkénti statikai vizsgálatára nincs lehetőség a vizuális felmérés során, ennél fogva a lentről esetlegesen nem látható állapotromlások felismerését faápoló kolléga végzi. Talajszintről nem látható negatív befolyásoló tényező esetén a fa állapotát felülvizsgáljuk, a szakvéleményt a szükséges adatokkal és kezelési javaslattal módosítjuk. Az állapotértékelés során az elsődleges szempont a valós és az ideális lomtömeg aránya (Szaller, 2017).

A KORONA ÁLLAPOTA	
ÉRTÉKELÉS	OSZTÁLYZAT
A korona formája (a fajra jellemzően) ép, a lombvesztés nem haladja meg a 10 százalékot.	5
A lombvesztés 11–25 százalék közötti	4
Jelentős a lombvesztés (26-50%)	3
Erős koronakárosodás (50% felett)	2
Erős koronakárosodás (50% felett)	1
Üres fahely	0

1.1.4. A fa ápoltságának mértéke

A fa ápoltságának mértékét az ideális fenntartáshoz viszonyítva kell megadni. Optimálisan ápolta a fa, ha a fa minden igénye ki van elégítve, ennek következtében a fajra jellemző növekedési erővel rendelkezik. Az ápolási munkákat időben és jó minőségben elvégezték, a fenntartó mindent megtett a fa állapotának fenntartása érdekében (Szaller, 2017).

A FA ÁPOLTSÁGI MÉRTÉKE	
ÉRTÉKELÉS	OSZTÁLYZAT
Optimálisan ápolta fa	5
A fa kismértékű ápolásihiányt mutat	4
A fa közepes mértékű ápolásihiányt mutat	3
A fa jelentős mértékű ápolásihiányt mutat	2
A fa elhanyagolt állapotban van (rajta ápolási munkát nagy valószínűséggel még egyáltalán nem, vagy nagyon hosszú ideje nem végeztek)	1
Üres fahely	0

1.1.5. Fa életképessége és egészségi állapota

A módszert eredetileg a fásori fák életképességének vizsgálatára fejlesztették ki, mivel út menti fasorok életképessége a fasort alkotó fák egyedi életképességétől függ. A vizsgálatokor elsősorban a korona felépítését és a fa vitalitását vették szemügyre (Szaller, 2017).

A FA ÉLETKEPESSEGE, EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTA	
ÉRTÉKELÉS	OSZTÁLYZAT
A fa kitűnő egészségi állapotú	5
Beavatkozással a fa élettartama a termőhely által meghatározott maximumot megközelíti	4
A termőhely által meghatározott életkor előtt lecserélendő	3
Egy évtizeden belül lecserélendő	2
Sürgősen lecserélendő a fa állapota vagy a károkozás veszélye miatt	1
Üres fahely vagy tuskó	0

1.1.6. Fa általános állapot mutatója

A fa általános állapot mutatóját a Szaller Vilmos által kidolgozott súlyozott módszerrel számítottam ki: $(A*+B*+C*+D*) / 4$. Ahol az egyes betűkódok a következőket takarják: A – Gyökérzet, B – Törzs, C – korona, D – Egészségi állapot és életképesség. A Radó számokhoz egyedi szorzót rendel:

Megjelenő érték	Szorzó
5	1
4	0,8
3	0,5
2	0,3
1	0
0	0

1.2. A fa környezeti adatai

A fák vizsgálatánál, értékelésénél figyelembe kell venni a fák védettségét, településen belüli elhelyezkedését, egyedi elhelyezkedését, a környezet állapotát, az élőhely minőségét és a veszélyeztetettségét.

1.2.1. A fa védettsége és a településen belüli elhelyezkedése

A fák értékelése során a településen belüli elhelyezkedésüket is figyelembe vesszük. Az egyes kategóriákhoz hozzá lettek rendelve a 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről rendeletben szereplő terület-felhasználási egységek (Szaller, 2013).

A fa védettsége és a településen belüli elhelyezkedése		
ÉRTÉKEK	OSZTÁLYZAT	EGYÜTTHATÓ
Védett fa	5	10
Védett területen álló fa	4	2,5
Jelentős városképi környezetben álló fa	3	1,5
Magas laksűrűségű, környezetében ártalmakkal terhelt területen álló fa	2	1
Kertes beépítésű, alacsony laksűrűségű területen álló fa	1	0,5
Üres fahely	0	0

1.2.2. A fa elhelyezkedése

A fákat megkülönböztetjük elhelyezkedésük alapján is. Az első kategóriába esik az erdő, vagy egyéb, összefüggő lombosított fás terület, ahol a fák állományban állnak. Fasori kategóriát kapnak azok az egyedek, melyek vonalas elrendezésben, közlekedési utak, közművek mellett csoportosan telepítettek (Szaller, 2017).

A fa elhelyezkedése		
ÉRTÉKEK	OSZTÁLYZAT	EGYÜTTHATÓ
Park/erdő	3	1
Fasor	2	0,9
Szoliter	1	0,95
Üres fahely	0	0

1.2.3. Környezeti állapot

A környezet állapotát is figyelembe kell venni a fa vizsgálata során. Természetes környezetnek az erdőt, természetközelinek a parkerdőt, telepített erdőt tekintjük. Kissé terhelt az a terület, mely kis beépítettségű, kismértékben szennyezett. Az átlagos beépítettségű, látogatott, szennyezett területek a terhelt, a belvárosi, kiemelt látogatottságú, erősen szennyezett területek pedig a nagyon terhelt kategóriákba sorolandók (Szaller, 2017).

A fa környezeti elhelyezkedése			
ÉRTÉKELÉS	MEGJEGYZÉS	OSZTÁLYZAT	EGYÜTTHATÓ
A fa természetes környezetben van.	Természetes	5	1
A fa környezete természetközeli állapotban van.	Természetközeli	4	0,95
A fa környezetében néhány (1-2) épített elem van.	Kissé terhelt	3	0,9
A fa környezetében több (2-5) épített elem található.	Terhelt	2	0,85
A fa környezetében sok (5-nél több) épített elem található.	Nagyon terhelt	1	0,8
Üres fahely	Üres fahely	0	0

1.2.4. Az élőhely minősége

A fák vitalitását befolyásolja élőhelyüknek minősége, ebben az esetben is öt plusz egy kategóriát különböztetünk meg (Szaller, 2017):

Élőhely minősége		
ÉRTÉKELÉS	OSZTÁLYZAT	EGYÜTTHATÓ
A fa élőhelyi adottságai kiválóak	5	1
A fa élőhelyi adottságai jó	4	0,95
A fa élőhelyi adottságai még megfelelőek	3	0,9
A fa élőhelyi adottságai rosszak	2	0,85
A fa élőhelyi adottságai nagyon rosszak	1	0,8
Üres fahely	0	0

1.2.5. Veszélyeztetettség

A veszélyeztetettségénél az érintett terület forgalmát, a forgalom rendszerességét, időtartamát, a veszélyeztetett objektumok számát, védettségét, látogatottságát egyaránt (Szaller, 2017).

Veszélyeztetettség			
ÉRTÉKELÉS	MEGJEGYZÉS	OSZTÁLYZAT	EGYÜTTHATÓ
A fa a környezetére nem jelent veszélyt	Nem veszélyeztet	5	1
A fa a környezetére esetenként veszélyt jelenthet	Esetenként veszélyeztet	4	0,95
A fa a környezetét időszakosan veszélyeztetheti	Időszakosan veszélyeztet	3	0,9
A fa a környezetét gyakran veszélyezteti	Gyakran veszélyeztet	2	0,85
A fa a környezetére egyértelmű veszélyt jelent	Egyértelműen veszélyeztet	1	0,8
Üres fahely		0	0

1.3. Kockázatarányos megtarthatósági mutató

A kockázatarányos megtarthatósági mutató értékét az általános állapot mutató, a fa elhelyezkedésének, a fa környezetének, az élőhely minőségének és a veszélyeztetettség szorzatával határozzuk meg.

1.4. A fa statikája

A fák vizuális statikai vizsgálatánál megadjuk a kitérés irányát, melyet általában az égtájak jelölésével a legegyszerűbb rögzíteni. Emellett megadjuk a kitérés mértékét, illetve a súlyponteltolódás mértékét is. Ezeket az értékeket abban az esetben adjuk meg számmal, ha azok pontosan mérhetőek. Amennyiben nem határozható meg pontosan a kitérés mértéke, akkor szöveges jellemzéssel írjuk le a jelenséget (Szaller, 2017).

A fa függőlegestől való kitérésének mértéke
Nincs kitérés
Elhanyagolható mértékű a kitérés
Kismértékű a kitérés
Jelentős mértékű a kitérés
Veszélyes mértékű a kitérés
Nincs kitérés

1.5. Faértékszámítás

A fák egyedi értékét a Magyar Faápolók Egyesülete által kidolgozott módszer alapján, és a módszeren alapuló Faérték applikáció segítségével végeztem el (Forrás: <https://faapolok.hu/faertekszamitas/>).

AxBxCxDxEzM	
A	A fa ÁFÁ-val növelt faiskolai alapára
B	Korszorzó
C	A fa védetségének és településen belüli elhelyezkedésének szorzója
D	A korona-állapot EU-s fakataszter felvételhez rendelt együtthatója
E	A fa általános egészségi állapotát és életképességét jelölő együttható
M	A faj dendrológiai értékét jelző szorzó

1.6. Műszeres törésvizsgálat akusztikus tomográfal

Az akusztikus tomográf műszeres törésvizsgálat elvégzésére alkalmas eszköz. Alapvetően nem kötelező eleme a vizuális vizsgálatnak, valamint a szakvéleménynek. A műszer lehetővé teszi rostra merőlegesen a fába szúrt érzékelők közötti ismert, lemért távolságon belül a hangsebesség mérését, mellyel kimutathatók a hang terjedési útját befolyásoló hibák, elváltozások a fán belül. A műszeres mérés önmagában nem elegendő, minden esetben vizuális vizsgálat előzi meg. Abban az esetben alkalmazzuk ezt az eszközt, amennyiben szemrevételezéssel nem állapítható meg a korhadás, sérülés kiterjedése, illetve a fában rejtett korhadást, odvasodást sejtünk, és ezeket részletesebben fel szeretnénk tární (Szaller és társai, 2017).

A statikai kiértékelés alapján számolható a vizsgált fára vonatkozó biztonsági faktor, mely a törés kockázatát adja meg a vizsgált rétegen, rétegeken. A vizsgálat egyik célja a leggyengébb keresztmetszet feltárása.

Biztonsági faktor	Töréskockázat
0-50 %	Extrém kockázat
51-100 %	Magas kockázat
101 – 150 %	Mérsékelt kockázat
151 % felett	Alacsony kockázat

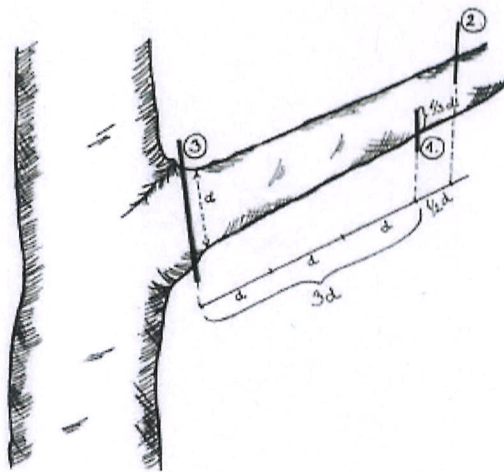
1.7. Kezelési javaslatok, leggyakoribb beavatkozások

A leggyakrabban előforduló beavatkozásokat Lukács Zoltán Faápolás c. könyve és A FÖKERT Nonprofit Zrt. 2020 szeptemberében készült jegyzőkönyve alapján mutatom be:

- Alakító metszés: Fiatal, illetve torz habitusú fák koronájának kialakítása, helyreállítása
- Szárazgallyvázás: A koronában található száraz ágak eltávolítása.
- A rossz állású koronarészek levágása: Azoknak a hajtásoknak, vesszőknek a levágása, melyek a korona belseje felé nőnek, másik ágat kereszteznek, dörzsölnek, illetve vázággal, sudárral konkurálnak.
- Ápoló metszés: Egyik leggyakrabban alkalmazott faápolási forma. A metszés során a beteg, elszáradt, egymást keresztező, sűrű, rossz állású, alászorult ágakat távolítjuk el.
- Koronakurtítás: A korona méretének csökkentése oly módon, hogy annak természetes formája megmarad. A beavatkozás során legfeljebb a korona 1/3-át távolítjuk el. A metszés során az ágakat elágazásig metszik vissza a faápolók. A visszametszett ág végén szívóhajtást kell hagyni, mely átmérője eléri a kurtított ág átmérőjének 1/3-át. Az ágakat tilos két elágazás közötti részre visszavágni.
- Ritkító metszés: A beavatkozás célja, hogy a koronán több fény jusson át, csökkenjen a széllel szembeni ellenállás, valamint a nagyobb ágak tömege csökkenjen. A ritkítás alapja az ápoló metszés, ezt követi a kevésbé életképes ágak, vesszők eltávolítása. A lemetszett részek megközelítően a korona 5-10 %-t teszik ki, semmiképp sem haladják meg a 15 %-ot. A beavatkozás megőrzi a természetes koronaformát és a méretet.
- Korona részleges kurtítása: Ezt a metszési mód a korona egyik oldalát csökkenti, első sorban épületek állagmegóvása, légvezetékek védőtávolságának és ürszelvények biztosítása végett alkalmazzuk a koronakurtítás metszési elvét követve.
- Hajtásválogatás: Egymáshoz közel elhelyezkedő, konkuráló hajtások leválogatása.
- Visszavágás: A koronafelület csökkentése az ágrendszer kóros elváltozása vagy a fa főbb részeinek meggyengülése (pl. törzskorhadás) miatt a fára ható erőhatások csökkentése érdekében. A fa habitusa nem tartható meg ennél a beavatkozásnál.
- Sarjak eltávolítása: Fajra jellemző habitustól eltérő, eltérő részeken kihajtó hajtások eltávolítása.
- Seb. odú- és üregkezelés: fa állapotromlásának, lassításának, megállításának céljából elvégzett fássebészeti beavatkozások.

- Száraz odú kezelése: Az üreg felderítése, tisztítása, fertőtlenítése, fedése. A beavatkozás során nem szabad megsérteni a fa védekezési zónáját. Az odú fedésénél biztosítani kell az üreg szellőzését és meg kell akadályozni a csapadék bejutását.
- Nedves odú kezelése: Az üreg felderítése, tisztítása, víztelenítése, fertőtlenítése, fedése. A beavatkozás során nem szabad megsérteni a fa védekezési zónáját. Az odú fedésénél biztosítani kell az üreg szellőzését és meg kell akadályozni a csapadék bejutását.
- Gyökérmlyaki odú kezelése: A kezelés az eddigi odúkezelésekhez képest kiegészül a talajfelszíni vízelvezető réteg kialakításával.
- Pangó víz elvezetése: Ágak, vázágak elágazása mentén, üregekben, odvakban összegyűlhet a csapadék. Speciális fásbészeti beavatkozás, mellyel lassítható az állapot romlása.
- Sebkezelés: A sebkezelés a metszéssel együttjáró művelet. Az öt cm-nél nagyobb törzsmérőket érdemes kezelni. Ezalól kivételt képeznek azok a fajok, melyek gyantával, mézgával hatékonyabban zárják sérüléseiket (Főkert, 2020; Lukács, 2020)
- Vázágak összekötése: a korona stabilitása és a hasadás, törés kockázatának csökkentése miatt végzett beavatkozás. Összetett rendszer, melynek kiépítése előzetes tervezést, speciális felkészültséget és anyagokat igényel. A rögzítés lehet statikus és dinamikus. A korona dinamikus rögzítése speciális megerősítési eljárás, melynek kialakításával a felhelyezett rögzítőrendszer bizonyos mértékig képes követni a fa természetes mozgását.
- Törzsrögzítés: A károsodott, leromlott állapotú vagy veszélyes mértékben eltolódott súlypontú fák törzsének statikai megerősítése.
- Gyökérzóna feltöltése: Erodált, lehordott talaj esetén a felszínre került gyökerek védelme érdekében szükséges. Egyszerű, réteges feltöltést abban az esetben lehet alkalmazni, ha a feltöltés mértéke nem haladja meg a 20 cm-t.
- Műszeres dőlésvizsgálat: A húzásos és a dinamikus gyökérvizsgálattal feltérképezhető a fa dőlésének kockázata, a vizsgálat eredményéből következtethetünk a gyökérzet állapotára.

Az ágak, ágcsomók levágásának alapelve szerint az ágakat három vágással kell eltávolítani (2. ábra).

1. ábra: Három vágás

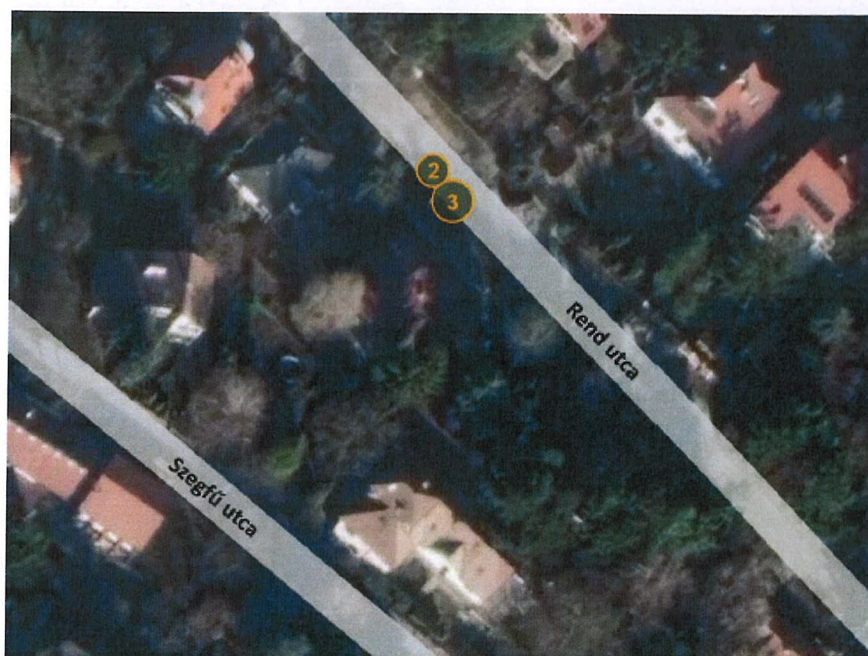
Forrás: Lukács Zoltán Faápolás c. könyve, 2020

1.8. Helyszín bemutatása

A felmérés 1028 Budapest, Rend utca 10. című (hrsz.: 53212) telek előtti közterületen (hrsz.: 53220) található két fára terjed ki (2. ábra). A dokumentum tartalmazza a 2. ábrán jelzett fák adatait, állapotát (1. táblázat). A helyszínen vizuális vizsgálat készült, melyet 2023 február 01-jén és február 10-én végeztem el.

A fákat az adott lakóház kertépítészeti tervezésén belül elkészített fakataszter alapján sorszámoztam.

Favizsgálat célja: Fa sérüléseinek, rendellenességeinek megállapítása, veszélyeztetés felmérése, veszélytelenítéshez szükséges – megtartás esetén lehetőség szerint az érték és vitalitás csökkenésével nem járó – kezelési javaslatok rögzítése.

2. ábra: Telken belüli vizsgált fák elhelyezkedése – Helyszínrajz

Alaptérkép forrása: <https://www.google.com/maps/>

1.9. Felvételezett fák jellemzése, javaslat

1. Táblázat: Felvett fa adatai, állapota

Sorszám	Latin név	Magyar név	Fa magassága (m)	Törzs magasság (m)	Törzs átmérő (cm)	Korona átmérő (m)	Gyökérzet állapota	Törzs állapota	Korona állapota	Ápoltság	Életképesség
2.	<i>Prunus padus</i>	zselnicemeggy	6	0,5	11	2,5	2	4	2	2	1
3.	<i>Prunus domestica</i>	házi szilva	7	1,6	36	5,5	3	3	2	2	2

A vizsgált fák kivágása javasolt:

- A 2. zselnicemeggy magról kelt példány, rézsüs kialakítású vízelvezető árok tetején, lehordásban áll. Koronája korábban már belenőtt a légvezetékbe, emiatt visszacsonkolták. A kedvezőtlen termőhelyi adottságok miatt a fa már nem tud fajra jellemző koronát kialakítani, megtartás esetén koronáját rendszeresen vissza kéne vágni, csonkolni. A kedvezőtlen termőhelyi adottságokból adódóan a fa kivágása javasolt, az adott élőhelyen hosszabb távon nem életképes, továbbá elhelyezkedéséből adódóan veszélyezteti a légvezetékét.
- A szilva felett légvezeték húzódik, a koronáját emiatt korábban visszacsonkolták. Feltételezhetően a sebzések utat nyitottak a fertőzéseknek, a koronában szilva-tapló (*Phellinus pomaceus*) termőtestek jelentek meg. A fa fertőzött, gyengül, megtartás esetén a légvezeték elhelyezkedése miatt a koronát rendszeren vissza kell vágni, mely jelen esetben fokozhatja az állapotromlást. Az előrehaladott állapotromlásból, gombafertőzés kiterjedtségéből adódóan felmerül az ágtörés kockázata. A felmerülő vagyonvédelmi-, biztonsági kockázat, valamint a kedvezőtlen termőhelyi adottságok (légvezeték) miatt a fa kivágása és cseréje javasolt.